

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Antoni Zallo Bengoetxea

*Bermeo,
Bizkaia
(1930-2022)*

Aurkibidea

Biografia

[Aurrekotxe](#)a kalean jaio zen eta bertan bizi izan da beti itsas munduari lotutako familia batean. Gurasoak bermeotarrak zituen: ama portu aldeko jostuna eta aita Baztarreko armagina eta makinista. Umetan, Josefinen ikastetxean ibili zen, baina 14 urterekin portuko lanetan hasi zen eta urte askoan ibili zen neskabila beharretan etxeko baporeetan. "Ondo Etorri" taberna izan zuten urte askoan Lameran eta bertan aritu zen lanean 72 urtera arte. Juan Apraiz "Koiote"rekin ezkondu eta 5 seme-alaba izan zituzten. Antonik 2008. urtean ulertzen. Antonik 2008. urtean beste hainbat herritarrekin batera egindako [Itsasoa ulertzen. Itsasotik ikasten](#) grabazioan ere parte hartu zuen.

Zintak

BRM-070

- **Proiektua:** Bermeoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2011-02-25
- **Iraupena:** 61 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiola, Nerea
- **Transkribatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea

BRM-071

- **Proiektua:** Bermeoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2011-02-25
- **Iraupena:** 57 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. 14 urterekin arrain-otzarak buru gainean garraiatzen

- **Erref:** BRM-070/002
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:01:00. **Bukatu:** 00:03:46

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Gurasoak ere bermeotarrak zituen: aita Baztarrekkoa eta ama Portukoa. Aita armadorea zen eta ama jostuna, portuan lanean aritu gabekoa. Amak ez zuen nahi Antoni ere bertara joatea lanera, baina 14 urte egin orduko bertara joan zen. Arrain-otzarak buru gainean eramaten zituzten, sorkia jarrita. Behin 48 kilo zituela 54 kilo eraman zituen. Ikatza ere eramaten zuten.

2. Neskabila, salazoa egiten, tabernan...

- **Erref:** BRM-070/003
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:03:46. **Bukatu:** 00:06:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Umetan Josefinen ikastetxean ibili zen. Portuko lanak bukatu ostean bordatzen ikasten joaten zen bertara 19 urte ingurura arte. Senarraren ama "freskotan" ibiltzen zen eta bera ere neskabila lanak egiteaz gain lan horretan ere aritzen zen. Enbarkazioa saldu arte aritu zen betiko lehorreko lanetan. Ostean salazoa egiten aritu zen koinatekin batera, baina ez zen oso ondo atera. Azkenean, bere gizonak taberna zabaldu zuen eta 40 urtez ibili da bertan; rabak ziren beraien espezialitatea.

3. Plameatzen; partilak

- **Erref:** BRM-070/004
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:06:02. **Bukatu:** 00:07:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Diru kontuak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Sare-konpontzaileak

Laburpena:

Portuan plameatu egiten zen, aparailua enkarnatu, krieletan (otzara antzekoak) "loidxetara" eramateko. "Loidxa" enbarkazioaren bodega da, txalupa-etxea. handik portura joaten ziren beraien ontzira, han heldutako arraina pisatzeko. Zapatuetan jasotzen zituzten partilak, soldata. Partila-banaketa "loidxe"n bertan egiten zen.

4. Salazoa zelan egin

- **Erref:** BRM-070/006
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:07:26. **Bukatu:** 00:09:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Salazoa zelan egiten zuten azaltzen du. Koinatekin aritu zen behar horretan. Emakume askok kotizazio arazoak zituztenez, iluntzetan joaten ziren kontserba-lantegietatik irten ondoren. Bi urtez arraina ozpinetan jartzen ibili ziren, salazoa barik ozpinetan. Valentziar bat etorri zen horretan eta beraiek eramaten zuten gero Valentziara.

5. 72 urtera arte tabernan

- **Erref:** BRM-070/008
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:11:43. **Bukatu:** 00:14:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

2000. urtera arte izan zuen Ondo etorri taberna Lameran, seme-alabek bultzatuta zarratu zuen, "Koiteneko barra" moduan ezagutzen da taberna, bere senarra "Koiote" baitzen. Bere senarrak futbol-jokalari ezagun askorekin ditu argazkiak ateratara.

6. Bikinia ezkon-bidaian jantzi zuen Parisen

- **Erref:** BRM-070/010
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 00:14:48. **Bukatu:** 00:17:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Hondartza

Laburpena:

<p>Ezkondu zirenean, Parisera joan ziren bidaian. Bertako igerilekuan sartzeko bainujantzia alokatu nahi izan zuen, baina bikiniak baino ez zeudenez, bikinia jantzi zuen. Bere senarra ezkontzan mareatu egin zen.</p>

7. Ezkontza

- **Erref:** BRM-070/013
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:20:07. **Bukatu:** 00:22:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Almika auzoan ezkondu zen eta arropa lila bat eta tertziopelozko beroki batekin ezkondu zen. Sasoi hartarako dotore ezkondu zen. Bere gurasoen etxera ezkondu ziren. Zarautzik eraman zuen kabinetea, beraien beraienean egon ziren arotz batzuei erosita.

8. Umetako bizimodua eta jolasak

- **Erref:** BRM-070/015
- **Iraupena:** 0:04:15. **Hasi:** 00:23:06. **Bukatu:** 00:27:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Umetan josefinen ikastetxera joan zen eta Baztarren aritzen ziren jolasten. Elizara ere asko joaten ziren. Haitzetara joaten ziren askotan eta bertako belarrekin ere jolasten zuten. Edozerekin entretenitzen ziren. Mutilekaz batera jolasten zuten. eskolan jolas desberdinetan egiten zituzten. Josefinen ikastetxean ume-umetatik hasi zen bere ama bertara joaten baitzen ikasten. 17 urtera arte bertan aritu zen bera ere bordatzen. Bere amamaren kirruzko izarak ditu etxean.

9. Ahizpa inude

- **Erref:** BRM-070/018
- **Iraupena:** 0:03:11. **Hasi:** 00:31:24. **Bukatu:** 00:34:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

<p>Panpinak trapuzkoak eta kautxuzkoak izaten ziren. Bere ahizpa inude bezala joan zen eta alabarentzat, Antoniren ilobarentzat jokoak ekartzen zituen. Baztarren denek jolasten zuten jostailu horrekin. Bere iloba beraiekin hazi zen haren ama kanpoan zegoenean.</p>

10. Josefinetan bordatzen

- **Erref:** BRM-070/019
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:34:35. **Bukatu:** 00:36:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Bere amak ez zuen nahi izan bera portura joan zedin lanera, baina hala ere gazte-gaztetatik joan zen. Josefinetan bordatzen ikasi zuen eta zertzuk ikasi zituen azaltzen du. Mojak aritzen ziren irakasten.

11. "Doniene"ri "San Juan" jarri behar

- **Erref:** BRM-070/022
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:39:27. **Bukatu:** 00:40:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Bere aitaren aldeko familiakoak armadoreak izan ziren eta baita bere aita ere. Ikazdun motorrak "Doniene" zuen izana, baina hurrengoari ezin izan zioten jarri euskarazko izena, "Diaz San Juan" izan zen.

12. Armadorearen lana eta irabazia

- **Erref:** BRM-070/024
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:40:48. **Bukatu:** 00:42:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak

Laburpena:

Armadorearen lana zein den azaltzen du. Ontzi bakoitzak bazkide bat baino gehiago izaten zuen eta horiez gain tripulanteak egoten ziren. Partila erdia armadorearentzako izaten zen eta beste erdia tostartekoarentzat. Neguan astero egoten zen partila asko harrapatzen baitzen.

13. Arraina pisatu arte ezin etxera joan

- **Erref:** BRM-070/025
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:42:19. **Bukatu:** 00:43:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Arrantzaleak ez ziren etxera joaten arraina pisatu arte, zenbat arrain harrapatu zuten jakin arte. Antoni bera egoten zen pisuan. Neskatilek partila jasotzeaz gain arraina ere hartzen zuten.

14. Neskabilen betebeharrak

- **Erref:** BRM-070/027
- **Iraupena:** 0:03:26. **Hasi:** 00:43:59. **Bukatu:** 00:47:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Neskabilen beharra zein den azaltzen du. Gizonezkoek egiten zuten lana lehorrean. Otzarak buru gainean eramaten zituzten sorkia jarrita. Baporea atunetan joaten zenean, Donienera, Gaztelugatxera, joaten ziren.

15. Kaleko lehen telebista

- **Erref:** BRM-070/028

- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:47:25. **Bukatu:** 00:50:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Beraien kaleko lehen telebista beraien etxekoa izan zen. Auzoko asko joaten ziren bertara. AEBtako Kennedy presidentea hil zutenean asko inpresionatu zela dio.

16. Sorkia zelan egiten eta jartzen den

- **Erref:** BRM-070/029
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 00:50:10. **Bukatu:** 00:53:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Itsasoan eta portuan lan egindako jendea ekonomikoki oso ondo egon da, lan asko zegoen eta nahiz eta lantegian izan. Sorkia zelan egiten den azaltzen du zapi batekin. Sekula ez da aritu arraina saltzen auzorik auzo eta etxerik etxe, beti fabrika edo bentan.

Transkripzioa

- Egixe esan portuen ta itsosoan ibilli izen zarienok biherrien, berez ekonomikoki nehiko ondo egon izen zarie.
- Klaro bai, bai bertan eitzen izan duu. Ta gero, fabriketan be jente asko ibil dde ordun, ta fabrikek be orduen, oin be badabiltzez, baia ordukue izaten izan da ba hori. Ta geuk be salazoie ipintzen izen duu apurtxu bet gixau paga, fabriketik urteten izan dauinai ta goizetan ba igual baten ba: "hiru ordutxu etorko nai" bestiek "lau ordutxu" ta holan. Ta eruten izendduz kontutxuek ba ondo.
- Ta lehen esan dozuna hori sorkidxena, zelan eitten zan sorkidxe?
- Zelan esango dotsut ba?. Holan, holan, holan, ezta? Haulan, baie handixe izaten izan da bera ta gero haulan biribile haulan imiñi ta hemen imintzen izan duuz otzarak eta listo. Baie bera izaten izan da zer handi bet, sorkidxe, holan trapo luze bat handixe, ordun eitten izan da errez haulan biribil-biribil eitten izan da haulan, haulan imiñi haulan bueltan buelta, baia handixe izaten izan dalez ba buru osue tapaten izan dau honek. Hamen hamen iminitte, hametik askotan arraiñen ure dxeusten izan jatzu, bai. Ta gero apur baten portuen papardue alasan esaten izan da. Ia baporak ein dau, etxa dittu beran tertzak ta gero imin dau beran alasak ta honantzien, baporekuek amuaz atrapaten dauenak izaten izan die eurentzako gizonantzako, eurentzako ta portuen. Ta portuen egoten izan gara nehiko andra erosten harei. Pise ta bentan baiño merketxuau paga ta gero harek gero guk erun fabrike batera ta saldu, ta han eon nitzen horrek erosten ibil gariz, neu ta neure lehengusiñe bi ta beste bi egoten izan gara horrek erosten, baia izan zan andra asko, andra asko egoten izan gara horrek erosten. Alasako papardue.
- Eta hor otzaretan nora eroaten zenduen arraiñe?
- Bentara!, bentara klaro piseteko.
- Zuri iñoz ez jatzun tokeu ingurura joan biher izetie auzoatara-edo arraiñe

saltzen?

- Ez holan ez, hori ez dot ein iñoz, hori ez. Horrek erosi bai, lasakuek euren gizonanak be erosi, guk eitten izan duu pise, amontona ta gero geuk erun fabrike batera ta han saldu eitten izan duu ta ba beti ataten izan da zozertxu. Ba geuk pagaten izan baduu ez nai akordaten orain zera, baie, pagaten izan baduu igual ba orduen pezetak izan dilez, pagaten izan baddu hoge pezeta geur kilotxue ba gero arregletan izan gara hogeta bost-edo, baten batak bihar badau derrigor edo etxateko kanpora edo, ba hauri han irabazten izan dune, hori partitzen izan duu, hor izan gara gero lau lagun.

17. Beti portura begira

- **Erref:** BRM-070/030
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:53:11. **Bukatu:** 00:54:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Bapore bakoitzak lau bat neskatile izaten zituen. Antoni beti ibili da etxeko baporeetan. Beti inporta izan dio arrantzale munduak. Gaur egun ere etxetik ikusten du portu alde guztia eta handik egoten da begira.

Transkripzioa

- Ta bapore bakotzak zemat neskatile eukitzen bazen?
- En jeneral lau, baia gu izan gara bi lelau, neure, neu ta lehengusiñe ta gero beste bateaz hiru, hiru izan gara.
- Beti bil zara etxeko baporatan?
- Bai, bai, bai. Gero ha saldu denin gizona herriku izan da, baie gero izan da ha saldu ta gehixau ez dot ez duu euki itsasotik. Orain itsasok inportaten dost, honek seme txikixek esaten dost, estaen dosku baie. Maridxe, ni ta seme zaharra: "Han dator fulano" izenakaz, "han dator Erreñe zubi, ekar deu bai arraiñe semie, baie askorik ez" ta beti gauz konbersaziñoan portokue: "Kofradixe igiritte badau gaur arraiñe dator ta kofradixe dator, etxik dauz zahartzuek kasko biejun, baia bistie dakot ba ha dan-dana-dana! Ukusten dot Ogoñotik bueltie emon Izaro bueltie emon ta Sollube, dana ukusten dot goiko etxetik, bai, dako goiko etxiek ba terrezatxue. Talan egon zara iñoiz? ba Talan karin-kara dekot terrazatxue, ta handik ukusten duu, ta nik ba hauri: "ontxe jun diz semie itsasora " zaharragaz. Ta Bilbokue, Bilbon bizi dxast bigarrena, hareaz be bai, baia txikidxe: "atara sueldue dakozuela betotik portotik, beti zauzie portue ha". ta harek ez daki enbarkaziñorik bez.

18. Kotizazio kontuak

- **Erref:** BRM-070/032
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:55:23. **Bukatu:** 00:57:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzako administrazioa eta legeak

Laburpena:

Kotizazio kontuak. Hasieran ez zuten izan aukerarik, baina gero kofradiatik lortu zuten. Beste askok ez zuten kotizazioa ordaindu. Umeak izaterakoan ez zuten baxarik izan, seme-alaba denak izan zituen Gernikako Agirreren klinikan.

Zallo Bengoetxea, Antoni | ahotsak.eus Orr.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-09-30

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com